

Terminologie

- Etnikum = národ, etnická skupina, kmen
- Etnonymum = označení, název národa
  - autonymum (endonymum, endoetnonymum)
  - exonymum (exoetnonymum)

- Integrace – proces začlenění do majoritní společnosti při zachování vlastní kultury menšiny, jehož se zúčastňují rovnocenně obě strany
- Asimilace – proces začlenění do majoritní společnosti spojený s částečnou nebo úplnou ztrátou kultury menšiny, obvykle iniciovaný jednou stranou
- Akulturace – vzájemné přebírání a splývání dvou odlišných kultur
- Segregace – částečné nebo úplné vyloučení ze společnosti a společenského dění

Romové jako etnikum

- 10 – 12 milionů, z toho 6 milionů v Evropě

- Nejsou homogenní etnikum

=> subetnické skupiny

x romipen = romství, to, co dělá Roma Romem

- Společný základ x odlišný historický a kulturní vývoj

=> odlišnosti v

- tradicích
- integraci
- normách chování
- jazyku

Romové jako menšina

- 17. století – Vogelfrei
- 19. století – domovské právo
- 1927 – zákon o potulných cikánech
- 1969-1973 – Svaz cikánů-Romů
- 1991 – národnostní menšina

Romské subetnické skupiny

- Roma → Rom, Romňi
- Různé skupiny = různá autonoma
- Antroponymum – podle vzhledu, vlastností (Kale = černí, Manuše = lidé)
- Profesionym – podle zaměstnání (caldara = rum. kotel => Kalderare, ló = maď. kůň => Lováre)
- Nacionym – podle názvu majoritní skupiny (servika Roma)
- Regionymum – podle místa, kde žijí (burgenlandští Romové, bergitka Roma)
- Další – religionymum (Chorochana), nejasný původ (Sinti)

Romano džaniben, dzaniben.cz – archiv:

Ann Ostendorf: Louisianští Romové: Konstrukce rasy v koloniálním Karibiku; RD 1/2021

Pablo Irizarri: Chilští Romové ze skupiny Chorachane: Etnografické poznámky lingvisty; RD 2/2021

Bulletin MRK, rommuz.cz – bulletin MRK:

Jana Poláková: Krym – svět ve světě

Romové v ČR

- Sčítání obyvatelstva:
1991: 32.900; 2011: 13.681
2021: 4.458 + 16.846
- Kvalifikované odhady 250 - 300 tisíc
- 85% slovenští Romové (*servika Roma, slovenska Roma*)
- 10% olašští Romové (*vlachika Roma*)
- 2% maďarští Romové (*ungrika Roma*)
- 2% moravští a čeští Romové
- 1% Sintové (*Sinti*)

Exoethnonyma

- Cikán (a spol.)
- Gypsy (a spol.)
- další označení (Trevellers)

Kdy co použít

- Cikán/cikán – historické souvislosti
- Rom – korektní označení
- Gadžo (gadži, gadže) – exoetnonymum
- N(n)erom – doslovný překlad slova gadžo

Literatura

Beníšek, Michael: Ke kořenům slova ROM. Romano džaniben, 2006, č. jevend, s. 9–27.

Davidová, Eva: Z indického zápisníku: Gade Loharové – příbuzní Romů? Bulletin Muzea romské kultury 11–12, 2002–2003, s. 63–66.

Deklarácia rómskeho národa. Romano nevo ľil 10, 2000, č. 448–454, 33.–39. týždeň, s. 1, 32.

Dokument č. 23 Charty 77. Romano džaniben 5, 1998, č. 4, s. 12–15.

Ficowski, Jerzy: Cyganie na polskich drogach. Krakow – Wrocław: Wydawnictwo Literackie, 1986.

Ficowski, Jerzy: Cyganie w Polsce. Dzieje i obyczaje. Varšava: Interpress, 1989.

Fraser, Angus: Cigáni. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1998.

Szuhay, Péter: Sebeidentifikace romských etnických skupin a jejich vnímání jiných romských skupin. In: Budilová, L. – Jakoubek, M. (eds.): Cikánské skupiny a jejich sociální organizace. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009, s. 169–176.

<https://vlada.gov.cz/cz/ppov/zalezitosti-romske-komunity/aktuality/zprava-o-stavu-romske-mensiny-v-ceske-republice-za-rok-2022-212008/>